

بررسی و تحلیل تصویر هنری در قرآن کریم مطالعه موردی آیات بهشت و جهنم

محمد غفوری فرا^۱، علیرضا حسینی^۲

۱- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کوثر بجنورد

۲- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کوثر بجنورد

چکیده

از جمله نکات قابل توجه در یک متن ادبی، توصیف و تصویر پردازی آن است؛ بدین معنا که یک متن ادبی خصوصاً قرآن باید آن‌چنان فضای موضوع نوشتار را ترسیم و توصیف کند که خواننده خود را در آن فضا و محیط حس کند و هر قدر تصویرپردازی یک نوشتار روشن‌تر و شفاف‌تر باشد، مخاطب بیشتر و شدیدتر مورد تأثیر قرار خواهد گرفت. قرآن کریم، بهشت را آن‌گونه زیبا توصیف و ترسیم می‌کند که گویا صحنه‌های زیبا و رنگارنگ بهشت بر پرده‌ای از حریر در ذهن مخاطب به تصویر درمی‌آید. در تمامی این آیات تصویرپردازی شگرف و هنرمندانه‌ای به کار رفته است که صحنه‌های زیبا و گوناگون بهشت را در ذهن مخاطب به نمایش درمی‌آورد و مخاطب را مشتاق و شیفته دیدار بهشت و مناظر زیبا و دلپذیر آن می‌کند. همچنین هنگامی که آیات مربوط به جهنم و عذاب جهنمیان را می‌خوانند گویا جهنم و عذاب دردناک جهنمیان را مشاهده می‌کنند، به همین خاطر از خدا می‌خواهند که آنها را از عذاب جهنم دور نگاه دارد. پژوهش حاضر، بر آن است که تصویرپردازی قرآن کریم را با تأکید بر آیات بهشت و جهنم، بررسی، و کارکرد و تأثیر این تصویرپردازی را بر مخاطبان تحلیل کند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که قرآن کریم، در تصویرپردازی آیات بهشت و جهنم از شیوه‌های مختلفی همچون توصیف، تشبیه، تخیل، تشخیص، تقابل، تجسیم و... بهره برده و شگفت‌انگیزترین مفاهیم معنوی و پیچیده‌ترین و ناشناخته‌ترین معانی و همچنین حالات نفسانی، حوادث و صحنه‌های گوناگون را به کمک الفاظ در فکر و خیال انسان به تصویر کشیده است، که چنین کاری خارج از چهارچوب فکر بشری است.

کلیدواژگان: تصویرپردازی؛ زیباشناسی؛ قرآن کریم؛ جهنم؛ بهشت.